

¿K'onimej tewan?

M'akej inochimej mexkalmej nikan Mexko iwalew'jtokej. Totokay ka analat'jtal yej mexkal k'ijtasnekt "oyekt'jal".

Tejwa yeskt' itechixmatakiat, amo fikp'iat tokuoywa, inkatatsintan moxkalitaj sek'in moxw'imej, amo sek'in t'xpalat; weyakej, wan melaw'jkej kemej lapot, yawal'ikat saliw'jtokej kemej k'ilit, kawitsmej melaw'jkej ojsa tetst'itikej tech nintenyaj, nikuapan se w'isjt' melaw'jkat'jak. Totaman topal, xakoxok'itk wan noj'kon yaw'ixok'itk. Semej takn'itwan sem' t'it'it'it'sin; ak'sek'in takn'itwan tel ajs' wewey'in wan wej'kapamej.

Kuaj'itmajsiya, totajkoyan moxkalitaj se ch'ik'iyat wej'kapan. Nikuapan xox'ok'ap'it'it' melaw'j nixoch'itwan xox'ok'it'ak'ast'ikej wan kamelaw'j kuelt'itaj in t'sinakamej wan in w'it'it'imej. Kan'it'in tach'iw'imej wan topalmej it'ch'it'awaj sem'kuelt'sin tepeyajmej, ataw'imej, taman'ismej wan kuaj'it'imej tech in Mexko.

Mexkalmej

¿Ti kanachimej?

Te'in 200 it'kn'imej techtakay'itaj wey' tal'it'pak, 150 it'sek'imej it'etokej in Mexko wan it'm'it'akej it'yol'itokej sayoj nikan. Ti 104 it'kn'imej ten sayoj nikan inem' Mexko

¿Kan tiyoltokej?

Tiyoltokej kampa tawak'it, tep'it'sin tawak'it wan kampa tayemankan ten Mexko. M'it'akej tochankawan yetokej tech'in tal'it'pakmej San Luis Potosi, Coahuila, Jalisco, Oaxaca wan Sonora. M'it'akej mexkalmej tech it'skalit'aj tech inacht talpataw'imej kemej in noj'kamexkal, mexkalatoton wan in mexkal'ich'it'.

¿Kenin tiyoltokej?

Sek'in mexkalmej tosel'it it'etokej, ak'sek'in timanech'it'koaj seko'saj wan yet'it'mo'ixso'awaj kan'sit'akaj, it'x'it'koaj takawan'itot kat'ep'it'sin at kuak tawak'it, tonalwayowan wajkam'it'snekt' it'jkon it'xpanowaj ka'in ki'owat ten'itk yet'it'it'aj tot'sintan tomaw'it'jowan. Tal'it'it'ach'it'it'aj tomaw'it'jowan, it'it'it'as k'it'it'aj se peyot tentech matapach'aj ten tonal't'sin. It'jkan wel inem'it'j san'ka mak'uit wan noaj'sit' ey'it'pal wan maj'it'ak'it x'iw'imej, yal'it'j top'it'wan wan noj'jkan it'it'skalit'aj in ch'ik'iyat kaxoch'imej, it'm'it'ki'ytaj.

¿Kenin tiklemakaj tapalewi?

"It'ja mexkal wan tal'nant'ik, amo on'kak mak'alat kawayo"

¿Ken wel titech'ipalewis?

In tak'lomej ten tewan it'iktemakaj, tentoch'it'wal'is tapalew'itaj pamat'it yej'yetokan wan in tamach'it'is ten mox'it'wak'itaj newej'kawaj wal'sinewa tak'son'imej x'iw'imej achto it'kat'ech'it'ikej in tanem'it'it'ch'it'wal ten Mexko. T'it'knek'it'j x'itech it'xmat'it'j, techyal'taso'it'aj wan tech yet'p'it'aj pawelw'it'it'as it'yeto'skej tech n'it'jin mexkayal'talmej kampa it'walelt'itokej.

¿Quiénes son?

Nosotros somos agaves

Mexkal ka in nawata'it'at "metl"; otomi "uadá" ojsa "bam'it'it'"; zapoteco "duá" ojsa "daba"; mixteco "yabi"; purépecha "tácamba".

